

Epidemier og pandemier i et historisk perspektiv

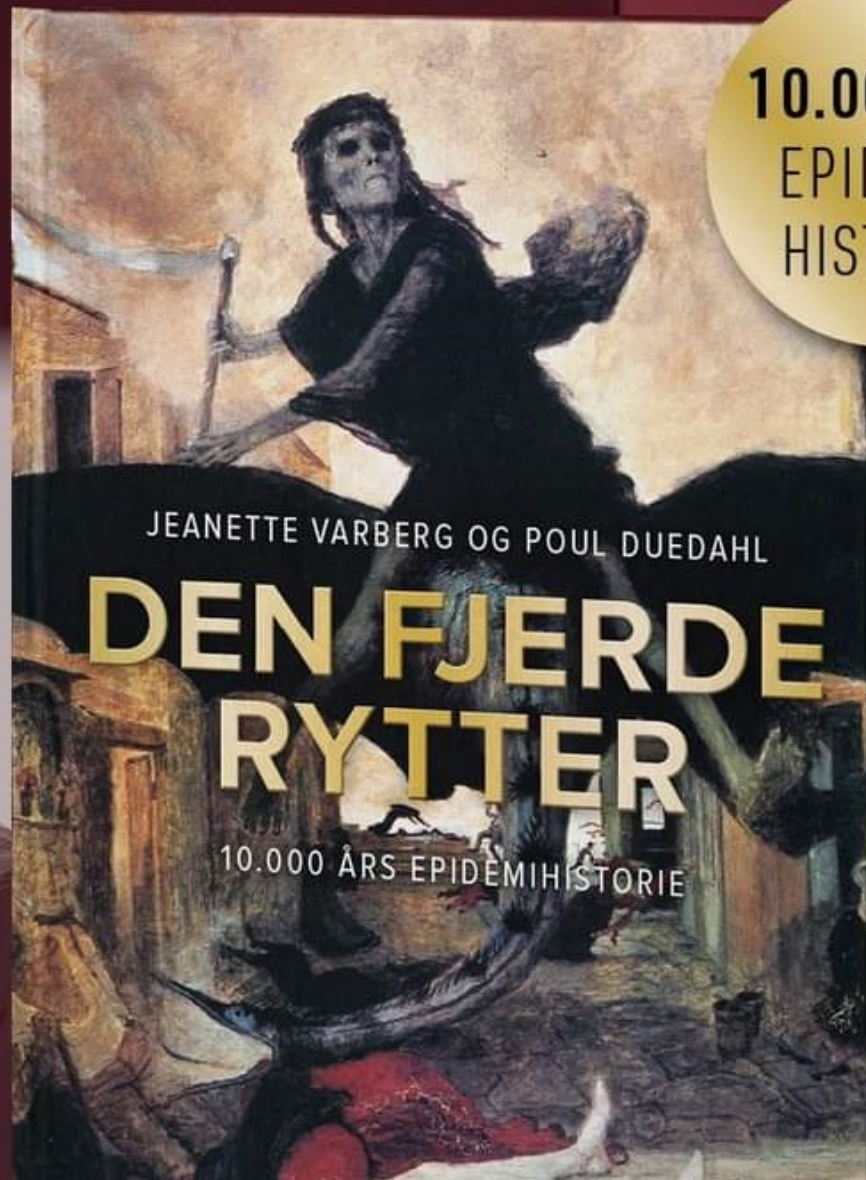
Poul Duedahl

AALBORG UNIVERSITET

"Hvis coronakrisen var en generalprøve, så gælder det om at være klædt godt på til premieren."

**10.000 ÅRS
EPIDEMI-
HISTORIE**

Historiens fire dræbere

- Krig
- Erobring
- Hungersnød
- Sygdom

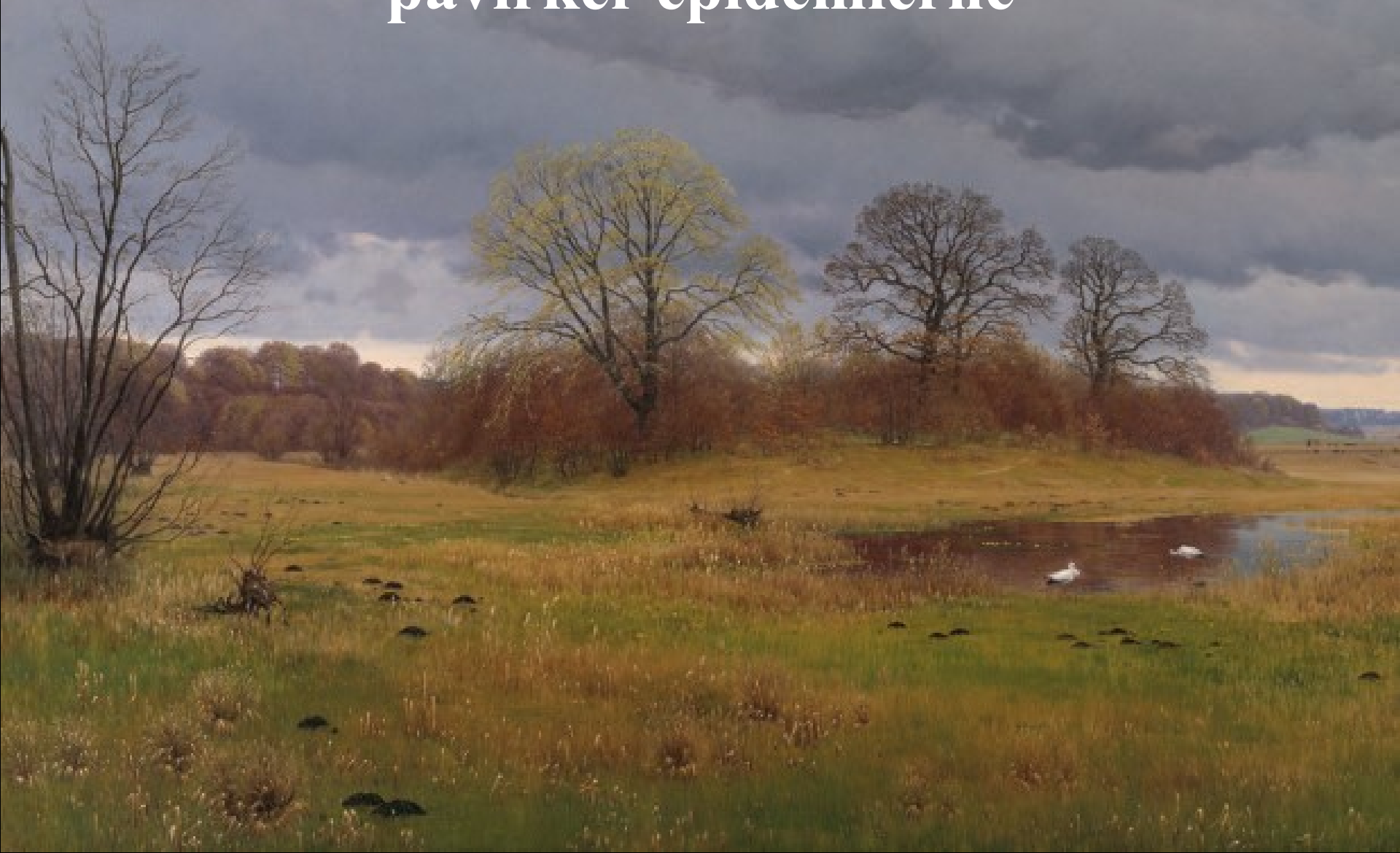

**10 ting vi kan
lære af
epidemihistorien**

**1. Også det
naturskabte
er kulturelt
betinget**

2. Klimaforandringer og biodiversitet påvirker epidemiene

89029

50

oversukrede

**KININ-
TABLETTER**

(Tabl. Chinini sulfat.)

à 10 cg

LEO

•••••

**LØVENS
KEM. FABRIK
KØBENHAVN**

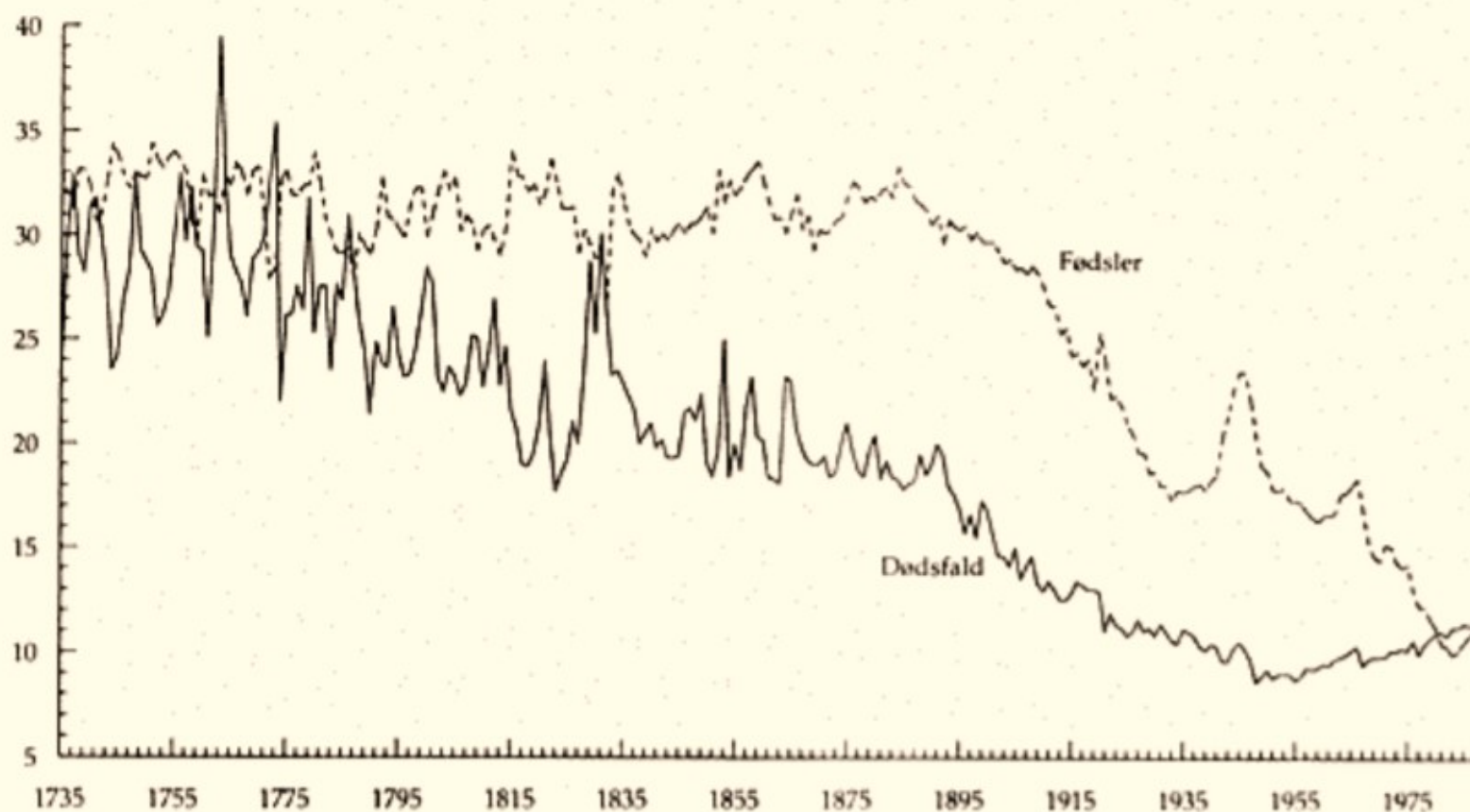

Fig. 1. Antal nyfødte og døde pr. 1000 indbyggere 1735-1988. (Efter Hans Chr. Johansen: Danmark i tal, Gyldendal og Politikens Danmarkshistorie, bd. 16, København 1991, s. 46).

Koldfebertilfælde i Danmark frem til 1911

Aar	°C	Danmark	Lolland-Falster	Aar	°C	Danmark	Lolland-Falster
1857	17,7			1885	15,4	2273	920
1858	18,1			1886	15,6	2491	1224
1859	17,6			1887	15,2	1817	783
1860	15,7			1888	14,7	1434	571
1861	16,7			1889	17,0	1560	731
1862	14,6	37996	2868	1890	15,2	1066	482
1863	15,3	10703	1295	1891	15,7	928	527
1864	14,4	6459	957	1892	15,5	789	453
1865	15,4	4641	788	1893	16,8	649	331
1866	15,9	4587	764	1894	16,4	605	367
1867	14,7	4595	677	1895	16,1	547	370
1868	17,9	4587	1071	1896	17,6	535	376
1869	14,8	6032	1659	1897	17,3	422	275
1870	15,9	4993	1158	1898	15,1	456	324
1871	15,3	5426	1432	1899	16,9	429	287
1872	16,8	5952	1624	1900	16,8	275	171
1873	16,3	9246	2939	1901	17,3	269	188
1874	15,8	7299	2191	1902	14,3	236	138
1875	16,8	5331	1259	1903	15,4	198	134
1876	16,8	5917	1475	1904	16,0	122	66
1877	15,8	5248	1482	1905	16,9	119	57
1878	16,2	4295	1141	1906	16,7	125	55
1879	15,3	3983	1076	1907	14,5	71	20
1880	16,6	3978	1354	1908	16,5	57	7
1881	15,3	3531	1376	1909	15,1	44	1
1882	16,1	2944	1176	1910	16,9	33	4
1883	16,4	2766	1033	1911	16,1		8
1884	16,2	2496	1027				

Fra Koleratiden.

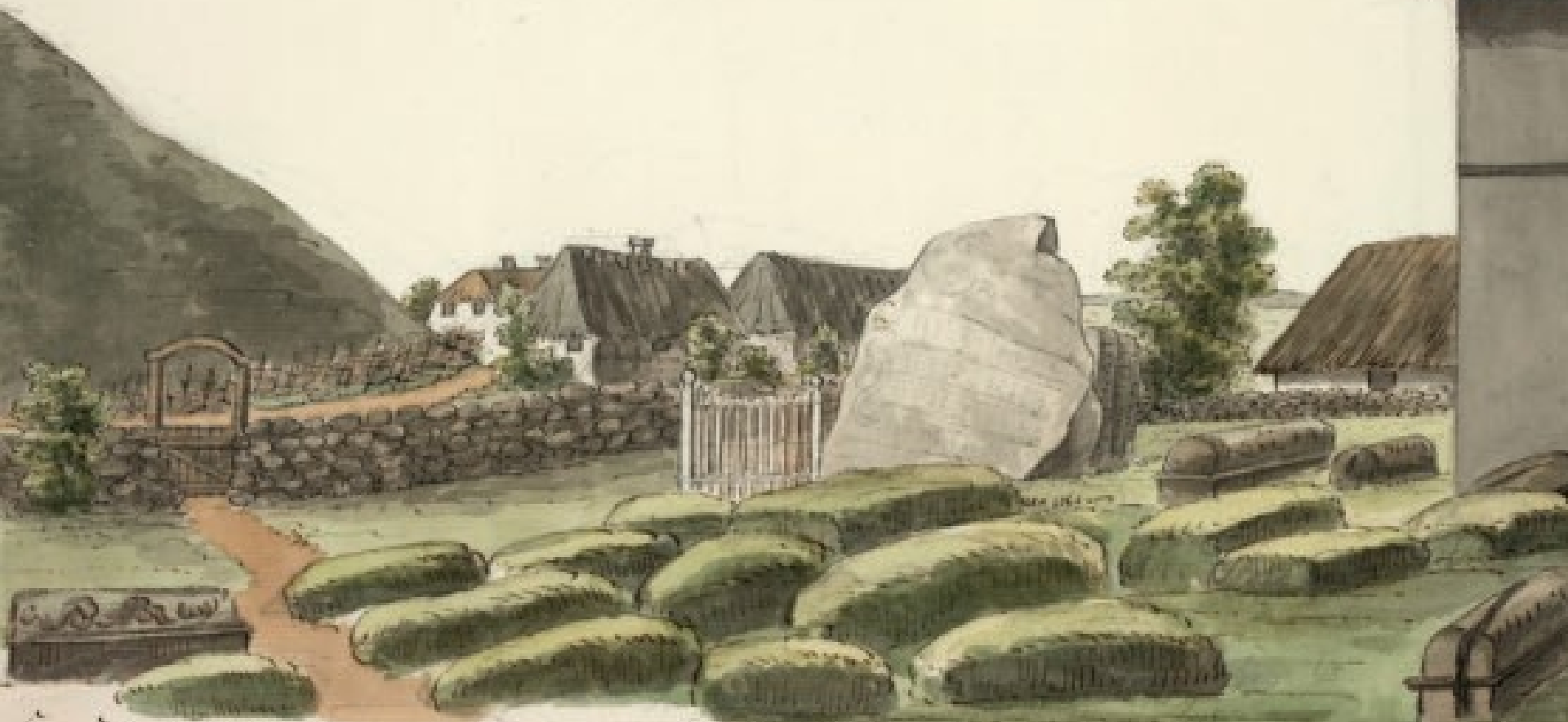

3. Epidemier er forventelige gentagelser

4. Mennesket
husker trods alt
... en smule

Settings Linné's Run, west of Seven den Juvender
Franklin, near settings N° 14
A 25th June 1819
N° 11

Denne Juvend befaldt Rind og paa den 14de J^{uni}
at sin L^{id}e S^{on} og sin L^{id}e Moder
T^{id}e. Marthe, D^{ig} og S^{on} om S^{on}.

A.

Kokoppe-Indpodnings Attest.

Andreas Bech

født i *Ferslev* og boende i *Ferslev*

6 Aar gammel, er af mig, Underskrevne, Aar 1896, den 1 Juli
indpodet med Kokopper.

Bed nøjagtigt Eftersyn imellem den 7de og 9de Dag efter Indpodningen har jeg fundet alle de Tegn, som vise dem at være de ægte Kokopper; de vare nemlig opfyldte med en klar Bædske, i Midten nedtrykkede, og omgivne med en rød Kreds. Hvilket herved bevidnes af

L. H. H. H.
, autoriseret Læge.

**Spyt ikke
paa Fortovet**

Af Sundhedshensyn anmodes
de Kirkesøgende om ikke at
spytte paa Gulvet.

Menighedsraadet.

Folketingets
finansudvalg

Forholdsregler mod Udbredelse af

Influenza

1. Iagttag den størst mulige Renlighed.
2. Hold Haanden for Munden, naar De hoster eller nyser.
3. Pas paa, at ingen hoster, nyser eller taler ind i Ansigtet paa Dem.
4. Hold Telefontragten ren, særlig hvor den bruges af mange.
5. Sørg for god Udluftning af Værelserne.
6. Hold de raske saa vidt muligt borte fra de syge.
7. Undgaa unødvendig Besøg hos de syge.
8. Staa ikke for tidligt op efter Sygdommen.
9. Undgaa Steder, hvor mange Mennesker er samlede.
10. Udsæt større Møder og Forsamlinger.
11. Kør ikke mere end nødvendigt i Spervogn.
12. Sørg for, at Børnene er saa meget som muligt i fri Luft.

Sundhedsstyrelsen, 17. Oktober 1918.

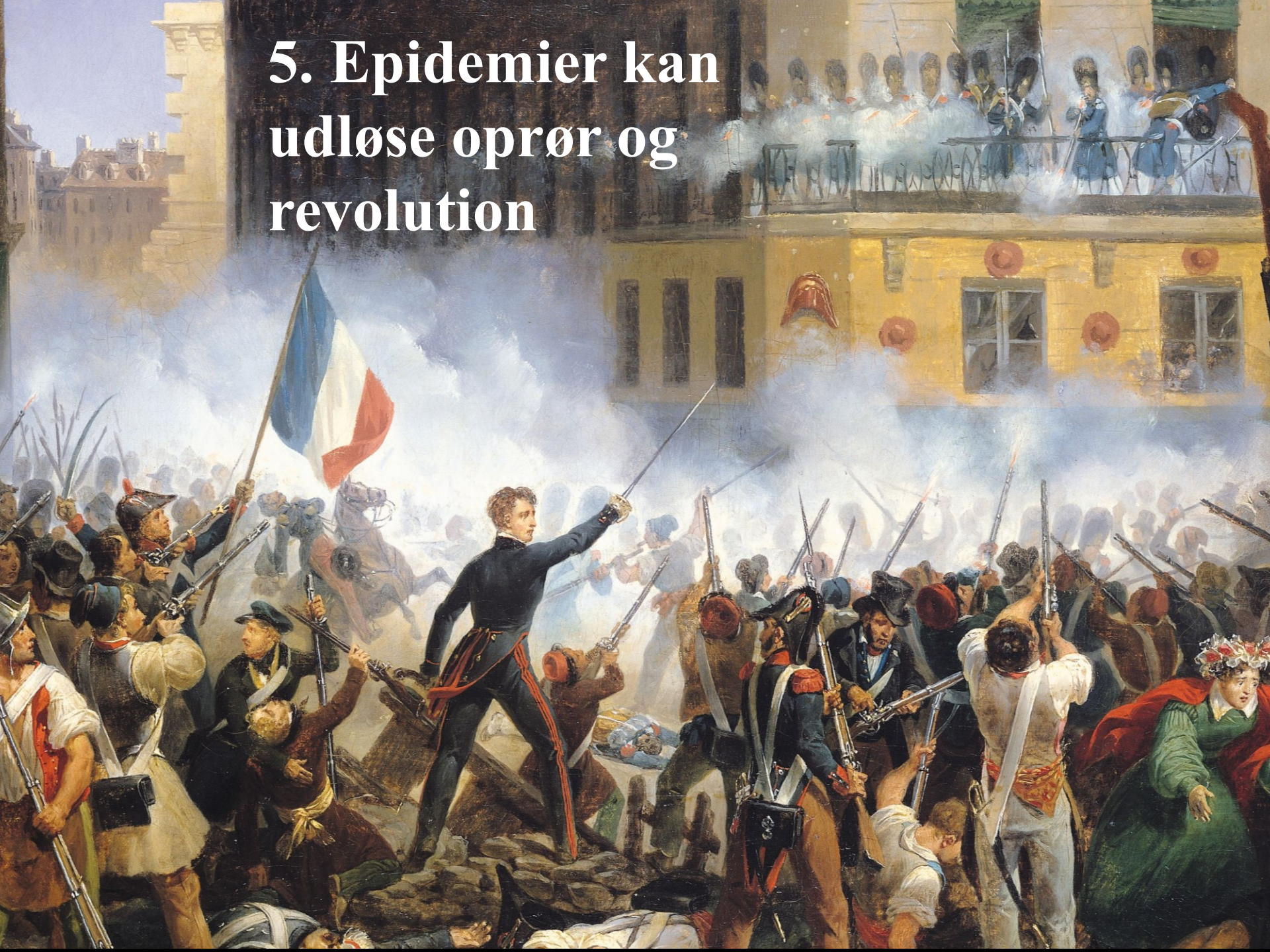
Bekendtgørelse fra Politiet.

Af Hensyn til den truende Epidemi af spansk Syge forbydes herved, efter Forhandling med Amtslægen, indtil videre Afholdelse af Baller, Dansekursus, Karnevaller, Bæsr og Tombola i Vejle Købstad og Nørvang-Tørrild Herreder.

Endvidere henstilles det at indskrænke Selskabelighed, Møder og andre Sammenkomster samt Rejser i størst mulig Udstrækning.

Politikammeret i Vejle, d.
3. Februar 1920.

5. Epidemier kan udløse oprør og revolution

**6. Sygdomme er forskellige,
reaktionsmønstrene de samme**

**6. Sygdomme er forskellige,
reaktionsmønstrene de samme**

Dekameron af Giovanni Boccaccio
skrevet i 1349-52.

Reaktioner:

- Frygt
- Isolation
- Flugt (lystgårde/
sommerhuse)
- Rædsel
- Opløsning/orgier
- Ordensgenoprettelse

BOCCACCIO
DEKAMERON

INDLEDNING VED
BIBLIOTEKAR CARL DUMREICHER

ILLUSTRERET AF
HERLUF BIDSTRUP

Bind 1

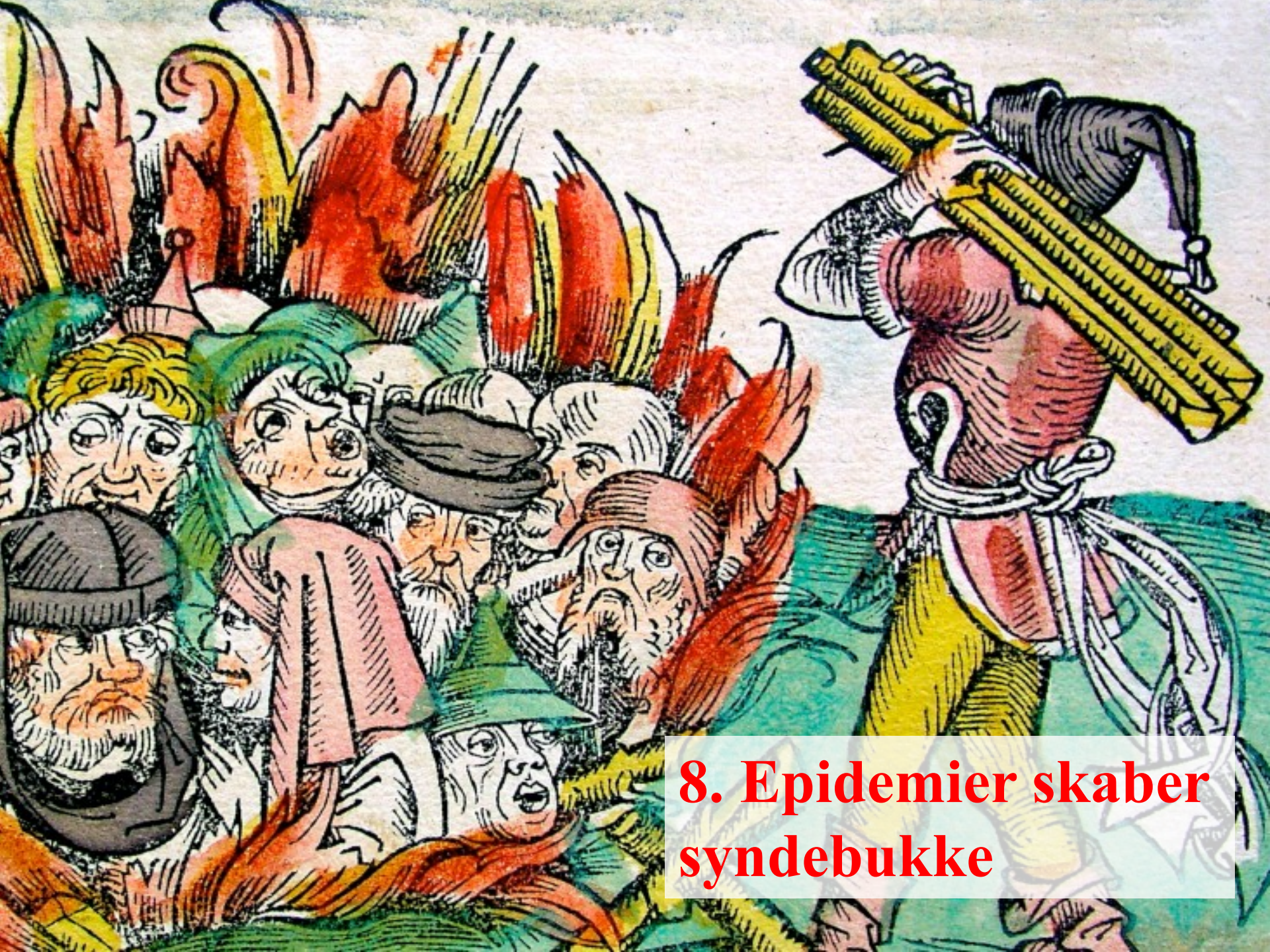

FORLAGET NYTTEBØGER
KØBENHAVN
1945

**6. Sygdomme er forskellige,
reaktionsmønstrene de samme**

7. Epidemier rammer ofte de unge og sunde

**8. Epidemier skaber
syndebukke**

Why catch their Influenza?

9. Censur,
misinformation og
manglende viden er
livsfarlig

Formamint
THE GERM KILLING THROAT TABLET

Kvinde vaccineret med
kokopper. Vaccineskepsis
i 1806

Horsens
Avis (1855)

Cholera-Cigarrer.

Denne Cigar anbefales som et useilbarligt Sundhedsmiddel; den leveres i 2 Numere, nemlig:

Nr. 1 13 Mk. 12 β pr. Kiste a 125 Stkr.; 8 Stkr. for 1 Mk.

Nr. 2 11 Mk. 4 β pr. Kiste a 125 Stkr.; 10 Stkr. for 1 Mk.

I Partier gives Rabat. Enhver Kiste vil findes forsynet med mit Fabriksstempel. Ovenstaaende Cigar faaes alene ægte og uforsalstet hos

W. Rosenstand jun.,
Smedegade Nr. 354.

Gode Raad.

Emne.

Af de mange Midler, der angives mod Emne, skal vi her nævne et, der efter Fagmænds Udtalelser er af udmærket Virkning.

Midlet består af 10 Centigram Kolain og 10 Gram Kamfer. Begge Dele blandes og maa være fint pulveriseret. Pulveret tages lidt op i Mæjen 3 Gange daglig. Det skal være godt baade mod den akute og kroniske Katarrh af Mæjens Slimhinder.

Avisen
København
(1898)

LØVE-APOTHEK
Store Torv · AARHUS

M: N: REI MERS.

Fru Jørgensen

Receptkopi:

Zinci sozjodol
pulv. 0,50
Sacch. lact.
subt. p. 5,0
cocain hcl.

Pulver til
Næsen

5-3-56

menthol
an ca 1 g

Cognak som Medicin imod Influenza.

Under Behandlingen af Lovforslaget om *Ændring i Fattiglovens § 61* fandt der et Ordskifte Sted, som er af Interesse for Afholdsfolkene.

Forslaget gaar ud paa, at Understøttelse, som ydes til trængende Patienter, der er angrebet af den spanske Syge, ikke skal betragtes som Fattighjælp. I denne Anledning faldt der følgende Ud-

10. Epidemierne spredes hurtigere og kræver hurtigere handling

SPØRGSMÅL

SLUT

